

Název a adresa školy:	Střední škola průmyslová a umělecká, Opava, příspěvková organizace, Praskova 399/8, Opava, 746 01
Název operačního programu:	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, oblast podpory 1.5
Registrační číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0129
Název projektu	SŠPU Opava – učebna IT
Typ šablony klíčové aktivity:	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (20 vzdělávacích materiálů)
Název sady vzdělávacích materiálů:	ČJ II
Popis sady vzdělávacích materiálů:	Český jazyk II, 2. ročník
Sada číslo:	D–10
Pořadové číslo vzdělávacího materiálu:	19
Označení vzdělávacího materiálu: (pro záznam v třídní knize)	VY_32_INOVACE_D–10–19
Název vzdělávacího materiálu:	Popis
Zhotoveno ve školním roce:	2011/2012
Jméno zhotovitele:	Mgr. Martina Hulvová

POPIS

Úkolem popisu je podat obraz popisovaného předmětu nebo jevu

Vychází se od znaků nejdůležitějších, nejnápadnějších.

Popis bývá doplněn obrázky, schémata, tabulkami, mapou.

Popis se objevuje ve všech funkčních stylech

prostě sdělovací (popis dne, události, cesty...)

umělecký (v románu, povídce – popis osoby, místa...)

odborný (v encyklopedii, učebnici...)

administrativní (v úředním dopise, technické zprávě...)

řečnický (v projevu...)

Druhy popisu

1. prostý – v běžné denní komunikaci, bez odborných znalostí (krajiny, předmětu, budovy, všedního dne)

a/ statický – objekt je popisován v klidovém stavu (budova, krajina...)

b/ dynamický (dějový) – v pohybu (cesta do školy, všední den...)

2. odborný – je třeba mít odborné znalosti, odborné názvy (zvířete, rostliny, země...)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3. pracovního postupu – návod, recept...

4. umělecký (=líčení) – v umělecké literatuře, subjektivně zbarvený

U popisu je důležité: přesnost pojmenování
názornost
výstižné pojmenování
přehlednost

Jazykové prostředky popisu

podstatná jména

přídavná jména (vystihují vlastnosti)

příslovce (místa, času)

číslovky (přesnost)

Kompozice popisu

- důležitý je systém – od celku k částem, od nejdůležitějšího k méně důležitému, zleva doprava...

1) úvod – seznámení s věcí, dějem (zdůvodnění, proč o něm píšeme)

2) vlastní sdělení – popis jednotlivých částí, dějů, popořadě

3) závěr – souhrn předností, nedostatků, významných rysů, doporučení

POPIS PROSTÝ STATICKÝ

- dbáme na obměnu pojmenování (např. kočka – zvíře, šelmička, micka, ona, ta, jí, kterou...)

- může být i heslovitý, složený z výčtu vlastností

- často také kombinace heslovitého statického a souvislého dynamického

POPIS PROSTÝ DYNAMICKÝ

- používáme dějová slovesa (popojdeme dále, najdeme vpravo, narazíme na...), personifikaci (vítr se prohání, květiny pokukují ...), přirovnání, přísloví (má obě ruce levé...)

SUBJEKTIVNÍ POPIS = LÍČENÍ

- umělecký a barvitý popis vnímaný očima autora

(např. popis domu, krajiny, přírody...)

- vyplývá ze vztahu autora k dané věci, proto používá slova citově zabarvená (sluníčko, zvířátko...), personifikaci (sluníčko vykukuje, nebe pláče...), přirovnání (oči jako pomněnky...)

Např. líčení domu – autor předpokládá, že čtenář ví, jak dům obvykle vypadá, proto se soustřeďuje na to, co je pro daný případ zvláštní, charakteristické, jedinečné

ODBORNÝ POPIS

- setkáváme se s ním v encyklopediích, slovnících, návodech

a/ styl odborný popularizační – pro širokou veřejnost, bez podrobných znalostí, méně náročné termíny (encyklopedie, časopisy...)

b/ styl odborný vědecký – pro odborníky, mají znalosti z oboru, podrobnější, věty delší, složitěji stylizované, odborné termíny, neodborníkovi jsou nesrozumitelné, často odkazy na další literaturu (specializované odborné knihy, slovníky)

Musí být: úplný (zahrnuje všechny podstatné rysy)
přesný (obsahuje přesné údaje – v metrech, centimetrech, kg, dkg...)
srozumitelný
věty krátké, jednoduchá stylizace

PRACOVNÍ POSTUP

= návod, je odborným popisem

- přesně popisuje pracovní postup, je přesný a srozumitelný

- nejasný a nepřesný vede k tomu, že přístroj nefunguje tak, jak by měl, není očekávaný výsledek

- na začátku je výčet a množství – co musíme mít, co balení obsahuje, pak následují úkony a v jakém pořadí je musíme provést

PRAKTICKÉ ÚKOLY

1. Vyhledejte v umělecké literatuře (povídce, románu...) popis místa a osoby. Čím se tento popis liší od běžného popisu?
2. Napište líčení na téma „Mé oblíbené místo“
3. Ústně si připravte popis všedního rána a školní budovy.
4. Vyhledejte v odborné literatuře odborný vědecký popis z vašeho oboru a pokuste se ho přepsat ve stylu odborně popularizačním, aby byl srozumitelný i neoborníkovi.
5. Napište jednoduchý recept oblíbeného jídla, nezapomeňte uvést všechny suroviny a jejich množství.